

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre	8 korona.
Egy évre	12 "
Próbák: Negyedévre	5 "
Egy évre	20 "

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyesszám ára 4 fillér. ==
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.

Külföldi szerződések.

— március 3.

Azok között a tárgyak közt, a melyek a parlamenti gépezet fennakadása folytán intézésükben késedelmet szenvednek, elsőrendű fontosságuk a külföldi szerződések. Jogilag a helyzet a következő. A jelenlegi esztendő végén legfontosabb külkereskedelmi szerződéseink egész sora lejár. E szerződésnk tartalma szerint azonban ha előzetes felmondás nem történik, a szerződés provizoriusan egy esztendőre tovább is fenn marad. A nagy szerződések közül egyetlenegyét mondtak volt fel január elején: az olasz szerződést, a melynek felmondására épen a monarchia ragadta meg az iniciatívát, mert a gazdasági közvélemény pressziója alatt az olasz bor behozatalát biztosító klauzola fenntartása lehetlenné vált.

Az olasz szerződés tehát 1903 december 31 ikén megszűnik s ad-

digra újjal kell helyettesítenünk, ha szerződésen kívüli viszonyba kerülni nem akarunk.

Az osztrák-magyar-német szerződés felmondása eddigelé nem történt meg.

Ennek azonban nem gazdasági természetű az oka. Mert az kétségen felül áll, hogy ez a szerződés is újjal lesz helyettesítendő. Ha e felmondás eddigelé késett, úgy az ok ott keresendő, hogy Németország még az év elején nem állott teljesen készen az új tárgyalásra. Hova-tova azonban meg fog érkezni a bécsi Ballplatzra ez a felmondás is és közel az idő, amikor a külkereskedelmi szerződések kérdése egész jelentőségében napirenden lesz.

Alig van ország, a mely a nagy jelentőségű tárgyalásokra ez idő szerint és még kevésbé lenne készen mint Magyarország. Jogilag ugyanis a dolog úgy áll, hogy Magyarország új szerződés iránt még

előzetes tárgyalásokba sem bocsájt kozhatik. Tiltja az 1899. XXX. t. c. mely kimondja, hogy a külfölddel megindítandó tárgyalások előtt az autonóm vámtarifa új tarifával helyettesítendő.

Ez a tarifa immár több mint egy hónapja a képviselőház előtt fekszik.

A maga több mint ezer pozíciójával, indokolásaival, mellékleteivel és statisztikáival egy hatalmas munkát képez, bőséges anyagát a megvitatásnak.

Eddigelé azonban, sajnos, még szó sem hallik róla, hogy legalább a bizottságokban is napirendre kerülne. A törvényhozás két apró-cseprő javaslat obstruálásával van megbénítva. És az idő veszedelmesen halad. Hét-nyolc hónap van hátra az autonóm tarifa bizottsági és plenáris tárgyalására, az Olaszországgal való tárgyalásokra és a majdan megkötött szerződés becikelyezésére.

Leiki harcok.

A Szabadság számára írta: Jabloneczay Kálmán.

Elhagyatva, a megsemmisülés örvénye fölött áll a férfi.

Elhibázta az első lépését, midőn az önállóság terére lépett: nagyon természetes, hogy az utolsó is hibás legyen.

A ki nem tanult meg gyermekkorában helyesen járni és egész férfi korában csak bicegett, annál a befejezés a lábtorés.

Most ott áll a szédítő mélység fölött.

Ha hátra lép: lezuhan.

Ha előre halad, az átélt szenvedések feltámadva belefojtják lelkébe a károhozatot.

A Latorca egyik regényes kanyarulatánál, hol legsebesebben foly kristály tiszta vize, egy keskeny sziklanyelv nyúlik be, mintegy diadal ívet alkotva a vágató folyó fölé.

Ennek a sziklának csuespontján áll a férfi födetlen fővel.

Lábánál egy kis uti táská hever, felső felületén egy csillogó revolverrel mely mintegy nyomtatéku van reá he-

lyezve, nehogy a szél lefordítsa onnan.

Karjai összefonva szoritják keblét. Szemeinek bágyadt sugarai belevannak mélyesztetve a folyó kavicsos medrébe, mintha keresni látszanék annak mélységét.

Oldalvást, a partmentén elterülő bokrok között fényes szemek kandikálnak elő, melyek figyelemmel kísérik a férfi mozdulatlanságát.

Majd előtérbe lépnek a kárpáti erdők bennlakói, a szelid szemű őz, az oduk uralkodó hercege a borz és egy barna anya medve, mely egy magasba épített barlang kiugró párkányán, két fúrge bocsot szoptatni készül.

A férfinak ez a néző és bíráló közönsége.

A fagyos szél fuvalma egyszerre abba hagyja kísérteties zugását.

A természet teremlő ura csendben akarja meghallgatni az ember utolsó számadását.

A sápadt ember lassan felemeli a büszke fejét és villogó szemekkel keresi a mindenség uralkodóját a semmiség birodalmában.

A csillogó viz tükörében tündéries

alak villan fel és szembe fordul a férfival.

A villogó szemek észreveszik a megjelent tulvilági alakokat.

Harsogó kacagás hagyja el az eddis némán becsukott ajkakat.

Majd olyan hangon, mely a csendes völgy minden zugán átrezeg, kiáltja:

— Meg ne moccanj, te égi vagy pokoli lény! halgasd meg gyónásomat.

*

Én Tajthy Ferenc vagyok, abból a hazából, mely sajátjának nevezi azt a folyamot, melynek fodraiból te égi vagy földi lény, most szemeim előtt megszűlettél.

A károhozat, vagy a bűnméhében fogantam e? Azt nektek kell tudni égi hatalmaknak, kik hivatta vagytok a halandó életét jobbra-balra irányítani.

Szemrehányást tesztek nekem te ég. küldöttje vagy bárki légy!

Ha már megteremtett az őserő: miért csepegtette az első fogantatásba a szenvedélyek sokaságát?

Az írás azt mondja, hogy a mindenség ura az embert saját képére teremtette.

A Franklin-féle Magyar Remekírókat 0 0 0 0 55 diszkötésben

3 koronás Shaksperrel együtt havi 4 koronás részletfizetésre szállítja

„KAZINCZY“ könyvkereskedő Részvénytársaság Debreczenben.

Mind e szerződéseknek nagy-jelentőségű háttére azonfelül a ki-egyezési komplexszum tető alá vi-tele.

A vámtarifa megalkotása ugyanis a minimum. Az ország gazdasági ér-dekei azonban ez által még teljesen megvédve nincsenek. Mert ugyan-esak az 1899. XXX. t. c. szerint egyedül új tarifával, vámszövetség nélkül, a külkereskedelmi szerző-dések csakis 1907-ig — tehát rövid három évre köthetők, miután a mai vámközösségi állapot Ausztriával szintén csak 3 évre szól.

Aggodalom keltő nagy kérdés kötnék-e velünk, szerződéseket a külső államok rövid három évre? És ha kötnék nem kellend-e maj-dan ezt az előzékenységüket gaz-dasági szivességekkel rekompén-zálni?

Epen ezért, a jövő feladataira való tekintettel a mai parlamenti szituáció tovább jelen mederben nem folyhat. A magyar parlament-nek vissza kell nyerni akcióképes-ségét.

Szell Kálmán jól ismeri az egész szituációt; higgadtsága és bölce-sége a kivezető utat is megfogja találni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, márc. 2.

Kellemes meglepetést keltett, hogy Fejérváry Géza báró honvédelmi minisz-ter ma egészsége en megjelent a házban.

Nagyon sokan üdvözölték az ellenzék so-raiból is, a szabadelpárt pedig megél-jenezte.

Fejérváry szívéllyel köszönte meg a jó kívánságokat. Sajnos, az egyénileg közszeretettben álló miniszterről egyáltalán nem lehet elmondani, hogy jó szín-ben van. A ki őt a nyáron a sárvári gyakorlatokon látta vidáman, piros egész-séges arccal, ma teljesen megváltozottnak tartja.

A katonai vitát ma Stréter Alfréd kezdte meg, a kiknek lelkes, egyenes be-szédét az egész jobb oldal tetszésel fo-gadta. Utána Benedek János beszélt két óra hosszat szépen, formásan, de bizony kicsiny halgatóság előtt. A pártjából is csak kevesen voltak a teremben.

A folyosó ez alatt megélénkült. Eöt-vös Károlyt várták a kurucok, de nem jött el. Azt beszélik, hogy mindennap egy küldöttség keresi fel az Abbáziában, a mely arra kéri a vajdát, hogy szólaljon fel a katonai vitában. A vajda ezt min-dennap megígéri. De neki is vannak könnyebb és súlyosabb ígéretei.

Benedek időközben összeveszett Salac aradi képviselővel és az elnök alig tudta elhallgattatni a zajos közbeszólókat.

Részletes tudósításunk itt követke-zik:

Elnök Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Szell Kálmán, báró Fejérváry Géza, Da-rányi Ignác, Wlassics Gyula.

Elnök az ülést megnyitja és jelenti, hogy az összeférhetlenségi bizottság tu-domásul vette Tisza István gróf, Semsey László és Francisei Henrik mentsegeit minapi távolmaradásuk miatt.

Szell Kálmán miniszterelnök kife-lenti, hogy holnap válaszol Csávolszky

Lajos és Csernoch János interpelláció-ikra.

Fejérváry Géza báró miniszter jelenti, hogy holnap válaszol a komáromi bet-rány tárgyában betérjesztett interpellá-cióra.

Szell Kálmán min. elnök betérjeszti az állami számvevőszék jelentéseit.

Az ujoncjavaslat.

Stréter Alfréd: Viharfelhők tornyo-sulnak az égen és nem lehet tudni mit rejtenek a szárukra, jót-e, vagy mind-annak a megsemmisülésével fenyegetnek-e a mikkel ez a nemzet bír. Meg van győ-ződve arról, hogy a ház minden oldalán ugyanaz a nemzeti cél lebeg, a mely minden magyar ember szívét kell, hogy lelkesítse, mindent elkövetni a haza érde-kéért. De open ennek érdekében min-dent el kell követni arra, hogy a nemzet közkincesi, alkotmánya megvédessék, — megrázkódtatásnak kitéve ne legyen. A szabadeivű-párt lépésről-lépésre haladást tartja szem előtt a nélkül, hogy bármit is feladjon a nemzet jogaiból. A nemzet és dinasztia között összhang van ma és arra kell törekednünk, hogy az meg ne zavartassék. (Zaj a szélbalon.) Mert az az összhang biztosítja a népek biztonsá-gát, zavartalan munkásságát és a mo-narchia békés fejlődését.

Szól ezután a nagyhatalmi állásról, a melyről az a nézete, hogy olyan le-gyen, hogy a nemzet és a dinasztia ér-deke fedje egymást. (Elénk helyeslés jobbról.) Elbizakodottság volna azt állí-tani, hogy szövetségesek nélkül is elle-hetünk. A mi nagyhatalmi állásunkban garanciát lát arra, hogy érdekellentéték benne nemzet és dinasztia között nin-csenek. A mult bizonyítja, hogy ez a nemzet hű és kitartó a dinasztiahoz, ön-magához és multjához. Kell, hogy ezt minden téren megértettek legyen. A mi politikánk a béke politikája és kell, hogy kifelé imponáljunk, mert csak így véd-hetjük meg érdekeinket.

Utal arra, hogy az Adriai tengere

Hát miért nem teremtette a saját jószágára is?

Vagy ha már erről megfeledkezett, minek engedte, hogy a bűnös emberek sokasága olyan törvényt hozzon, mely itél a szenvedélyek fölött, melyeket a mindenség ura oltott az emberi vérbe?

Az erény és bűn egy anyaméhben született — mondja a böles.

A bölcslet is te teremtetted óh uram! . . .

A mi az emberi szenvedélyekben megszületik, a tiz parancsolat rendelkezésin kívül, nem ítéhető el sem fényes zsámolyodnál, sem az emberi téves tör-vények alapján.

Te teremtetted mindenség ura a lelkiösmeretet is.

Ez a vérvádja az elkövetett összes bűnök halmazának. Több ez az átok be-teljesülésénél, több a nyaktilónál.

A lelkiösmeret kinzó kamarájából kikerülve, az emberi törvények és a köz-vélemény kaján kiabálására mondjon is-mételt ítéletet a nem kárhozatos bűnök elkövetéséért?

Ez nem igazság!

Te tudod, jó istenem, mi követtem én el. Tudod, hogy indulatot zabolálan akaraterőt csepegtettél ereimbe.

A szenvedélyek rózsza koszorus ko-ronája, a szerelem, szintén a te, akara-toddal óriássá nőtt e vágytelt szivben és megakartta hódítani a szerelem birodalmát.

Számtalan meghódolt szerelmi vá-racon ott lengett már győzelmi lo-bogóm.

— Tovább, tovább! — sarkaltak a vágyak.

Végre új meghódolás, új fényes győzelem.

Ebben az utolsó csatában én vol-tam a vesztes, elvesztettem a nyugal-mamat.

Remegve állottam meg új győzelmi tárgyam előtt és oda borultam lábaimhoz nem mint egy hős győző, hanem mint egy alázas rabszolga.

Új szenvedély rabjává lettem abban a pillanatban, a melyben te így rendel-keztél, igaz Istenem.

Edes álmok, önfeledt örömek rin-gató ölben elszunyadva, nem haladtam tovább, ott maradtam a felébredésig.

Ez a felébredés ismét új szenved-élyt hozott a te országodból, óh mi-ndenség ura!

A keserű csalódást, a sajtó megbá-nást, melyet jóvá tenni a sorsom ferde beosztása miatt sem lehet.

Az emberi erkölcs törvényei szerint kibontakozás nincsen.

Ösmerem a magam fáját, ösmerem a ferde közvélemény balga felfogását.

Ember vagyok abból a büszke faj-ból ki nem türi a sérelemnek legeseké-lyebb parányát sem.

Tudom hogy így tovább e porhüvely-ben megmaradni nem érdemes minden

következő pere több keserűséget hoz ma-gával.

Ide jöttem, hogy vissza adjam ma-gamat neked óh uram! . . .

Tajthy Ferenc elharsogta végel-számolását.

Az ég küldöttje a vizi tündér az utolsó szó elhangozásánál eltűnt mint a kőd para.

Tajthy átszelemült, arca készült a megszabadulás hosszú útjára.

Felvette táskájáról a revolvert ka-kasát felcsattantotta és lassan felemelé a csövet hideg halántékára.

Már egy pillanatot választotta el a csattanástól — midőn félig nyitott szemel egy alakot pillantottak meg mely gyor-san óvatosan kuszott szírtől szírtre a halni vágyó felé.

Tajthy a csövet halántékán pihen-telve, várta és nézte az új jövevényt.

A szemek ismét homályosulni kezdtek.

Ekkor sikoltás sirt át a halálos cse-nességen.

— Ferenc!

Tajthy megrázkódvá kiejtette kezéből a fegyvert, mely nagy lohaszással a vízbe esett.

Másik pillanatban kebelén pihent a szerencsétlen szerelem földi Istennője ki csak ennyit mondott:

Légy erős! már én az vagyok.

Ausztriával közös érdekeink vannak és azokat meg kell védenünk. Tudja, hogy Ausztriának is, nekünk is más-más érdekeink is vannak, de adassék meg Ausztriának, a mi az osztrák császáré és adassék meg Magyarországnak a mi a magyar királyé. (Elénk helyeslés jobbról.) Szól ezután a két éves szolgálatról, a mely a jövő kérdése. Előbb tudnunk kell annak szervezetét, költségeit és csak azután lehet itélni felette. De igenis szükségesnek tartja, hogy a magyar ezredeknek magyar tisztjeik legyenek. — (Elénk helyeslés.)

A zászlókérdést — jól tudja — hogy mielőbb megoldja a kormány. Szól még arról, hogy most békés szomszédaink vannak. A csillagos ég is esendeknek, nyugodtnak látszik, de ki tudja mikor jó elő az ismeretlenből egy üstökös a mely óriási háborút esinál a csillagrendszerben. Epigy nem lehet tudni, mikor támadnak meg bennünket és mikor lesz szükségünk a hathatós védelemre. Ezért szükséges, hogy akcióképes legyen a közös hadsereg. A javaslatot a nemzet védelme érdekében elfogadja. (Elénk helyeslés jobbról, számosan üdvözlök.)

Benedek János Stréterrel polemizál s azt vitatja, hogy nekünk Ausztriával mindig ellentétes érdekeink vannak. — Ausztriát mindig kielégítették, de Magyarországnak sohasem adták meg teljes jogait. Mindig megcsorították azokat. Azt vitatja ezután, hogy az ujjonemelés költségeit ma sem ismerik.

Fejérváry: Már százszor megmondtam.

Benedek a közös hadsereg ellen támad és önálló, magyar hadsereg felállítását követeli.

Benedek politikai erkölestelenségnek tartja azt, hogy azok, a kiknek törvényhatóságai a katonai javaslatok ellen kérényeztek, megszavazzák a katonai javaslatokat. (Ugy van! a szélbalról.)

Salac Gyula: Nem úgy van! Nem a törvényhatóságok küldtek minket ide! (Nagy zaj a szélbalon.)

Benedek János: Tiszteli Salacot, de erre a közbeszólásra csak azt mondhatja Jókai-val: „Mire megvénülünk!” (Derült-ség.)

Salac: Ne sajnáljon engem!

Papp Zoltán: Majd lemegyünk Aradra is népgyűlést tartani.

Salac: Lehet! Akar mindennap! (Zaj.)

Elnök esendet kér mindkét oldalon.

Papp Zoltán: Mit szólnak ehhez a vértanuk városának polgárai?

Salac Gyula: Bizza azt reájuk.

Papp ismét közbekiált.

Salac: Vagyok olyan hazafi mint ön, szembeszálltam a halállal a szabadságharcban.

Pozsgay: Könnyü a nyugdíjjal beszélgetni.

Salac: Én dolgoztam és becsülettel szolgáltam.

Papp Zoltán: A fekete-sárga zászló alatt.

Salac: Ez nem igaz. Sohasem szolgáltam alatta.

Benedek János: Sajnálja az incidenst, de nem akarja, hogy Salac Arad 14-ik vértanuja legyen. (Zaj.)

Elnök újból esendet kér és megszakítását a személyeskedésnek.

Benedek ezután arra kéri Salacot, hogy beszédben mondja el véleményét, majd Tiszával polemizál. Végül határozati javaslatot nyújt be arról, hogy a katonatisztek házasságánál a kauciót töröljék, a párbajt szüntessék meg, alkalmas altiszteknek engedjék meg, hogy tiszti vizsgára mehessenek. Ezzel az ülést véget ért.

KÖZIGAZGATÁS.

A népnevelésügyi bizottság ülése.

Tanyai iskolák Debreczenben.

— március 3.

Debreczen város népnevelésügyi bizottsága tegnap délután **Oláh Károly** tanácsos elnöklété alatt ülést tartott, a melyen jelen voltak **Kiss Albert**, **Dávid Mihály**, **Józsa Vince**, **Káposztás Imre** **Peckó Ernő** stb.

A bizottság első sorban is a törvény értelmében a jegyzőjét választotta meg az 1903 évre. Egyhangulag **Nagy Zsigmond dr.** tanárt választották meg.

Ezután a tanyai iskolák ügyében határozott a bizottság.

Oláh Károly tanácsos előadta hogy **H.-Mezővásárhely** városa megküldte tanyai iskoláira vonatkozó szabályrendeletét és az iskolákra vonatkozó szervezési szabályzatát.

Ezek a szabályzatok kitűnők s Debreczenben is e szerint fogják szervezni a tanyai iskolát.

Az ügy előkészítésére bizottságot küldtek ki, melynek tagjai lettek **Oláh Károly** elnöklété alatt **Kis Albert** és **dr. Nagy Zsigmond**.

A bizottság már előre is ajánlja, hogy a tanyai iskola céljaira az **Öndödon** jelöljék ki azt az 1200 négyszög öl területet, melyet az ottani birtokosok különbben is erre a célra díjtalanul felajánlottak a városnak.

A felajánlott föld megtekintésére bizottságot küldtek ki, melynek tagjai lettek **Oláh Károly** elnöklété alatt **Káposztás Imre** és **Dávid Mihály**.

× **Nem lesz katonai utóállitás.** A törvény értelmében sem ebben a hónapban, sem a jövő hónapban nem fognak katonai utóállítást tartani.

× **Katonai felülvizsgálat.** E hónapban csupán egy katonai felülvizsgálat van kitűzve e hónap 17-ikére, a mikor is a **Korona szálló** dísztermében lesz katonai felülvizsgálat, a melyen **Puky Gyula** tőispán fog elnökölni.

× **A községi iskolaszék ülése.** Tegnap délután 3 órakor lett volna s ekkorra volt hirdetve de a bizottság nem volt határozat képes.

× **A kórházi bizottság ülése.** Debreczen város kórházi bizottsága e hónap 6-án délután 4 órakor a városháza nagy termében ülést tart, melyen sürgős folyó ügyeket intéznek el. Így a kórház 1903 évi költségvetését, melyet a miniszter jóváhagyott s mely az ápolási díjakat 1 korona 86 fillérben állapította meg. — Ezenkívül a miniszter azon rendeletét illetőleg is határozni fognak, meg a hazai ipar támogatására irányul.

× **A gazdasági bizottság** tegnap d. u. **Király Gyula** elnöklése mellett ülést tartott, a melyen tárgyalás alá került **Hidvégher Mihály** pallagi bérlőnek gazdasági szeszgyár felállítására tárgyában beadott kérvénye. — **Hidvégher Mihály** ugyanis 50—60 ezer koronát kér a várostól e célra kölcsön, a mely összegnek 10 esztendő alatt visszafizetésére kötelezi magát. A gazdasági bizottság azon a véleményen van, hogy e célra nincs a városnak pénze, épen ezért nem javasolja a gazdasági szeszgyárnak városi pénzen való felállítását.

BUDAPESTI TUDÓSÍTÁS.

A 25 milliós fővárosi kölcsön konvenciója. **Szell Kálmán** miniszterelnök, mint belügyminiszter, a főváros hatóságához ma érkezett leiratában tudatja, hogy a 25 millió forintos székes fővárosi kölcsön konvenciójára vonatkozólag hozott közgyűlési határozatot megerősítette. A miniszter kijelenti, hogy a határozatot törvényesség hiánya miatt semmisíti meg. A baj az volt ugyanis, hogy a polgármester nem hirdette ki szabályszerűen sem a közgyűlés határnapját, sem a tárgysorozatot, emiatt több közgyűlési tag nem is kapta meg a közgyűlésre a meghívót. Ilyen nagy fontosságú ügynél pedig ez lényeges kérdés.

Nagy differitisz járvány Temesvárott. Félelmetes járvány pusztit Temesvárott. A szomorú tudósítás szerint a gyermekek réme, a differia ütötte föl tanyáját s pedig oly rohamosan, hogy a legszigorubb óvintézkedések megtételére szükség volt. A gyilkos járvány ezuttal azonban szokatlan helyen és a felnőttek közt pusztit a középiskolákban és a katonai lakatnyákban. Az állami tanítóképzőben néhány nap óta járványszerűen lépett föl a betegség. Az igazgatóság hamarosan eltávolította a betegeket az intézetből és az összes termeket dezinficiáltatta. Még az intézet portása is beteg lett. Az előadások tegnap óta szünetelnek és a tanulók legnagyobb része hazautazott. A katonai kórházban is napról-napra szaporodnak a differiás betegek.

A Csorba-tó és lomnici fürdő bérlete. A nemzetközi hálókocsi-társaság bérbe vette 30 évre és pedig már ez év elejétől kezdve a kincstárnak a szent-iványi Csorba-tó, valamint a tátra lomnici fürdő telepeit. A társaság köteles két év lefor

Értesítjük

az igen tisztelt, hölgy közönséget, hogy bevásárlási utunkról hazatérve, beszereztük a tavaszi divat legszebb újdonságait, melyek a t. hölgy közön-

ség szives megtekintésére várnak.

Tisztelettel

DARVAS TESTVÉREK

női- és gyermekfelöltő áruháza

DEBRECZEN, Fő tér, a Hungária kávéház mellett.

gása alatt, a tátra-lomnici szállodák megváltását bele értve, 1.600.000 korona értékű beruházást végezni. A hálókocsitársaság ez üzletét egy Budapesten székelő, újonnan alakítandó magyar részvénytársasággal fogja kezelni, a mi a telepnek magyar szellemben való fejlődését biztosítja. A fürdő-telepek mellett elterülő kincstári erdők és egyéb ingatlanok hasznosítása az állam részére vissza lett tartva.

H I R E K.

N a p l ó.

- Iparmúzeum nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9—12-ig.*
- Márc. 4. A debreceni dalegylet II. történelmi hangversenye a Bika szállodában.
- Márc. 5. Városi közigazgatási bizottsági ülés d. u. 3 órakor.
- Márc. 6. P. Nagy Zoltán vizsgálati hangversenye a Bikában.
- Márc. 6. A kórházi bizottság ülése d. u. 4 órakor.
- Márc. 8. A debreceni dalegylet közgyűlése.
- Márc. 8. A jogász és tisztviselőkör közgyűlése d. e. 11 órakor.
- Márc. 9. Megyei közigazgatási bizottsági ülés d. e. 10 órakor.
- Márc. 14. Az egyetértés dalegylet hazafias estéje a Margit-fürdőben.
- Márc. 29. Az ügyvédi kamara közgyűlése.
- Márc. 29. A Petőfi dalkör évi közgyűlése.
- Márc. 29. A debreceni tisztviselők önszegélyző egyletének közgyűlése a Jogász és tisztviselőkör helyiségében d. e. 11 órakor.
- Ápril. 8—18. Műkedvelők tárlata a városházán.

*** Az István gőzmalom új igazgatója.** Illetékes forrásból szerzett értesülés alapján jelenthetjük, hogy a D. U. helyi lapnak az a híradása, mintha az István gőzmalom igazgatósága az ügyvezető igazgatói állást már betöltötte volna, nem felel meg a valóságnak. Csak annyi igaz hogy az igazgatóság meghívta Levitter Győző nagyvárad malom-igazgatót. De Levitter Győző, aki Nagyváradhoz oly előnyös szerződés köt, minőt a megboldogult Mayer Emil Debrecenben csak 23 évi működés után érhetett el, még nem nyilatkozott és így az István-malom ügyvezető igazgatói állásának megtörtént betöltéséről ez időszert még egyáltalán nem lehet szó.

*** A történelmi hangverseny ismertetése.** A Debreceni Dalegylet e hónap 4-én szerdán, a Bikában tartandó 2-ik történelmi hangversenyének műsorán előadásra kerülő darabok teljes szövegét és történelmi ismertetését tárgyaló füzet, este a pénztárnál 20 fillérért megszerezhető. Ajánljuk megvételre mindazoknak, kik teljességben élvezni akarják a tanulságos és élvezetes estét.

A történelmi hangversenyre kibocsátott páholy-jegyek Szentkirályi Tivadar diszműáru üzletében kaphatók, este pedig a pénztárnál.

*** A lelencház építése.** A belügyminiszter értesítette Debrecen városát, hogy a lelencház telkéül elfogadja a Mester-

utca végén kijelölt három hold területet. A lelencház építését valószínűleg még ebben a hónapban megkezdik.

*** Műkedvelők tárlata Debrecenben.** A debreceni műpártoló egylet, — mint már jelentettük, a jövő ápril hó 8-ikától 18-ig tárlatot fog rendezni, a mely iránt máris nagy az érdeklődés. A kiállításon részt vehetnek mindazok, akik képirással, képfaragással, szobrászattal és fényképezéssel nem hivatásszerűen, hanem műkedvelésből foglalkoznak. A kiállításra eredeti műveken kívül sikerült másolatokat is elfogadnak olaj, vagy vízfesték kivételben, továbbá rajzokat és szobrokat. A kiállításra már is lehet jelentkezni és pedig a tárgyak s azok számának megjelölésével. Értesítések a műpártoló egylet elnökségének címére küldendők.

*** Székelyek halála.** Udvarhely vármegye iparfejlesztő bizottsága szép levélben köszönte meg Puky Gyula főispánnak a székely házi ipar érdekében kifejtett buzgóságát. A levél így szól:

Udvarhely vármegye iparfejlesztő bizottságának folyó évi január hó 15-én tartott ülésében hozott határozat folytán kedves kötelességünknek ösmerjük, hálás köszönetünknek kifejezést adni, azon buzgó fáradozásért, melyet a székely házi ipari cikkek ismertetése céljából rendezett karácsonyi bazar sikere érdekében kifejtteni kegyes volt.

Fogadjon köszönetünk ismétlése mellett a Székely nép nevében hazafias üdvözlésünket.

Udvarhely vármegye iparfejlesztő bizottsága nevében Hollaky Artur, főispán-elnök, Adám Albert titkár.

*** Tűz a Csapó-utcán.** Tegnap este 8 órakor bolti tűz volt Rosenthal Jenő fűszerkereskedő csapó-utcai boltjában. A kirakat mellett valami csomag — nem tudni hogyan — meggyult és ebből keletkezett a tűz. A tűzoltóság, élén Publig Ernő parancsnokkal, gyorsan kivonult és hamarosan elfojtotta a veszedelmet, mely így nem is okozott nagy kárt.

*** Öngyilkos elmebeteg.** Öngyilkossággal vetett véget életének egy elmebeteg vámospécsi gazda Balázs Gábor. Tegnap délután a felesége munkába ment s különben esendes viselkedésű urát fiára bízta. A gyerek ügyelt is szépen az apjára. Egyszer csak átjött a szomszédasszony s figyelemből egy kis friss sütésű kalácsot hozott Balázseknak. Balázs elvette a kalácsot, elkészönt az asszonytól, majd bement a szobába, hova bekísérte a gondosan őrködő fia. A gazda odaadta a kalácsot fiának s kérte — hogy miután ő nem tudja nézni, ha más eszik, menjen ki vele az udvarra és ott egye meg. A gyerek semmi rosszat nem sejtve kiment az udvarra, jóízűen elfogyasztotta a kalácsot. Ezután benyitott a szobába, hol borzasztó látvány tárult szeméi elé. Ott feküdt édes apja átmetszett torokkal, holtan. A gyermek rémülten rohant a szomszédokhoz, kik elő is siettek, de segíteni már nem tudtak. A szerencsétlen ember borotvájával metszette el nyakát és pedig oly erővel, hogy a fejét csak kis darab hus tartotta a törzsen s az előhívott orvos már csak a halált állapíthatta meg. Balázs Gábor kis fia a nagy lelki rázkódtatás következtében súlyosan megbetegedett.

*** Egy újságíró kitüntetése.** Egy szegedi derék férfi, Pálffy Antal 200 koronát ad minden évben a nagyvárad Szigligeti Társaságnak, hogy ezt az összeget a legtehetségesebb újságírónak adják oda. A Szigligeti Társaság a 200 koronát egyhangulag Ady Endrének, a vidéki újságírói gárda egyik legtehetségesebb tagjának ítélte oda.

*** Az ág. ev. fillér-egylet köszönete.** Az ág. ev. filléregylet tea-estéjének gyámolításához ételekben, italokban a következők voltak szívesek adományaikkal hozzájárulni: Harmath Gergelyné, Keller Sándorné, Nagy Károlyné, Zimermann Gyuláné, Mayer Ottóné, Hutfiész Katalin, Budanovits Béláné, özv. Molnár Móréné, Ring Mária, Páyer Ferencné, Swarc Henrikné, Thiszen Arturné, Gréf József, özv. Faludi Oszkáné, Zellinger Edéné, Hetényi Kovács Jánosné, Stenel Lajosné, Ujvári Istvánné és Borus Boriska (Kölcse). Rajcs Lajosné, Hatházi Ferencné, Vásáry Andrásné, Tamási Béláné, Budaházy Miklósné, Ormós Gáborné, Lamprecht Frigyes, Schmidt Agostonné (10 korona), Telekine 8 korona, Falk Alice 2 korona, Géresi Imre Mármaroszigetről 2 korona, dr. Popper Alajosné, Riesz Lipót. Fogadják becses adományaikért az egylet részéről a leghálásabb köszönetet.

*** Vadmacskák a Nagyerdőn.** A debreceni vadásztársulatnak van egy embere, ki állandóan a rendkívül kártékony rókok pusztításával foglalkozik s eddig több mint 1500 rókát ejtett zsákmányul. Tegnapelőtt azután váratlan zsákmány került a puska elé. Egy hatalmasan kifejlett vadmacskát ejtett el. Az eredményvel azonban nem elégedett meg, mert úgy okoskodott, hogy az elejtett vadmacskának a párját is megelheti az erdőben. Tovább keresett, s csakugyan a kutyák nagy csaholással rohantak egy üreghez, melyből nem sokára kiszorították a másik vadmacskát. A vakmerő vadász elkapta a macska két első lábát, majd odasiető társa segítségével megkötözte, szájkosarat húzott rá, s a gyönyörű példányt tegnap délelőtt elevenen mutatta be Orosz Sándor főszozolgabirónak, a vadásztársulat elnökének.

*** József királyi herceg köszönete.** Az egész ország ünnepelte a legnépszerűbb királyi herceget életének hetvenedik évfordulójára alkalmából. Debrecenből Schmid Soma hangszergyáros, József kir. herceg udvari szállítója, szintén üdvözölte a honvédség ünnepelt főparancsnokát. A távirati üdvözlésre a királyi herceg a következő távirattal köszönte meg közbesülésben álló polgártársunk, Schmid Soma hangszergyáros figyelmét: Fogadjon legőszintébb hálámot szíves jó üdvkövénataiért. József főherceg.

*** Akinek még koporsóra sem telik.** Bizony olyanforma világot élünk, hogy még meghalni sem lehet ingyen. Fizessegebe kerül az embernek az első szivdobbanása. fizetségbe a legutolsó is. A bőlesőt sem csinálják ingyért, a koporsót sem. Bőleső nem kell mindenkinek. Elhánykolódik a csecsemő a szénaalmon is. De koporsó, az kell mindenkinek. Urnak szegényndk egyaránt. De hát ha nem telik rá? Három-négy forintba belekerül a legegyszerűbb istenneves temetés is. Akinek pedig három-négy forintja sincs Uram-isten, tenger pénz az a szegény embernek! Ma a rendőrkapitányhoz két szomorú ember jött be: az atya és anya Akik négy esztendő Mariska gyereket akarják eltemetni, de nincs szemfödélre

való. Nagyon szomorú látvány volt a síró szülőket nézni... akik igazán földhözragadt emberek... Akiket ugyan- esák megvert az Isten mind a két kezével. Mert siketnémák. Ugy irták le reszkető vonásokkal, amit kértek. És ugy feleltek nekik irásban, A szegény emberek szánandó sorsa meghatotta a rendőrkapitányt, aki intézkedett, hogy a város költségén temessék el a siketnéma szülők még némább gyermekét.

* **Helyreigazítás.** Megemlékezünk vasárnap egy napihir keretében arról, hogy Schvare Vilmos butorkereskedő raktárában egyik segédje bosszúból összerombolta az általa készített műtárgyakat. A tettes eként Vojta Géza ur neve szerepelt tollhibából. A hibát készségesen igazítjuk helyre most olyképpen, hogy a rombolást nem Vojta Géza, hanem Schvare Vilmosnak egy Révész Károly nevű asztalossegéde követte el. Vojta Géza Schvare Vilmos urnak üzletvezetője, s a Révész Károly ellen az ipartestület előtt folyt perben éppen mint Schvare Vilmos ur megbízottja szerepelt.

* **Halálozások.** Március hó két első napján elhaltak: Fischer Erzsébet izr. 16 hónapos, Golyán János róm. kath. 7 é. Farkas Imre ev. ref. 2 éves, Zelh Margit róm. kath. 16 éves, Reich Jenő izr. 7 napos, Murvai József ev. ref. 40 éves, Ari István ev. ref. 7 éves, Bene Sándor ev. ref. 4 éves, Kántor István ev. ref. 16 hónapos, Szentimrei (névtelen) 8 órá.

* **Cipészek mulatsága.** A debreceni ipartestület cipész szakosztálya március 8-án vasárnap este felolvasással és táncal egybekötött zártkörű háziestélyt rendez az ipartestület dísztermében. A mulatság tiszta jövedelme a július hónapban Debrecenben rendezendő országos cipész kongresszus és kiállítás alapjához lesz esatolva. — s tekintettel erre felül- tizetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz a rendezőség. — A mulatságra, melyen Kiss Gyula jól szervezett zenekara fog közreműködni — jegyek előre válthatók Weidner Gusztáv, Cziczó Lajos Réthi György és Széplaky József urak üzleteiben. Előre váltott jegy ára 1 korona este a pénztárnál 20 fillérrel több. — A rendezőbizottság következőkép alakult meg: Széplaky József b. elnök, Farkas Sándor b. alelnök, Kiss József Ferenc (szakoszt. alelnök) b. pénztárnok, Stempel Mihály b. jegyző, Réthi György b. ellenőr, Szibrinecz Mihály b. ellenőr, Weidner Gusztáv (szakoszt. elnök) Cziczó Lajos, Grieman Gyula, Kovács Kálmán, Klein Sámuel, Nagy Lajos, Nagy Dezső, Simon Imre, Szatmáry Ferenc, Udvarhelyi Balázs, Jakab Károly, Varga István.

* **Nyilvános nyugtázás.** A Hittanszaki Önképző Társulat által 1903. márc. 1-én rendezett ötödik Protestáns Estén felül- fizettek: özv. Vértessy Lajosné urnő 1 kor., Harsányi István 1 kor., Sass Béla 50 fill., Barna Mihály 1 kor., Kiss József 1 kor., Müller Béla 1 kor., dr. Varga Lajos 50 fill., Sinay Ida urnő 9 kor. 50 fill., Erdődi Lila urhölgy 1 kor., g. D. P. Z. o. 50 fill., Hajdu Jánosné urnő 5 kor., dr. Szeremley Béla 1 kor., Ozory István 50 fill. összesen 23 kor. 50 fillér. Ugy a jótékony adományozóknak, mint általában a nagy közönségnek szives jelenlétükért is a Hittanszaki Önképző Társulat őszinte köszönetét fejezi ki Harsányi Pál elnök.

* **Kis szökevények.** Mulatságos kis szökevények kerültek tegnap a rendőrség elé. Gonda Jóska és Pista balmaz-

ujvárosi fiatalemberek — az egyik öt a másik négy éves — megszöktek hazulról. Debrecenbe jöttek gyalogszerrel a kalandos urfiak, itt azután egy rendőr megcsipte őket. Osszebujva álltak meg Fittler Jenő fogalmazó előtt.

— Miért szöktetek meg? kérdezte a fogalmazó.

— Nem akarunk dedóba járni, — vágta ki a Jóska.

A rendőrség táviratban hívta be a gyermekek atyját, ki meg is érkezett, átvette a két kis Robinzont, s visszavitte őket Balmazujvárosra. No ezekből sem lesz egyetemi tanár.

* **A bűnügyi ebédek.** Nagy a forgalom így télutó táján a rendőrség bűnügyi osztályánál. Sok a nyomorgó, rossz utra tévedt ember, s az alkalmi bűnösök megtöltik a börtönöket, hogy pár napi pihenés után toloncuton jussanak vissza illetőségü helyükre. A rendőrség foglyainak élelmezése nagy összeget vesz igénybe, bár az ebéd fogásait bizonyára erős kifogásokkal illetné boldogult Brillant-Severin a gurmandok királya. Nem is igen válogathatják meg a pástétomokat, ha tekintetbe vesszük, hogy csak január havában 2233 ebédet fogyasztottak el a rendőrség foglyai.

* **A Debreceni ipar és kereskedelmi bank** tegnap tartotta ezidei immár XXXVI ik rendes közgyűlését. Az igazgatóság előterjesztését megtéve azt a közgyűlés egyhangulag elfogadta s ugy az Igazgatóság mint a felügyelő bizottság részére a felmentvényt megadta. Az ezidei 29.462 koronát tevő tiszta nyereségből az ez idei szelvények a tavalyi 6 korona ellenében 10 koronával válthatnak be.

Sorrend szerint az Igazgatóságból kiléptek Sesztina Lajos és Muraközy László urak kik azonban újból megválasztva lettek, a felügyelő bizottságba pedig Leszkay Ferenc ur választatott be.

Az igazgatói állást azonban Sesztina Lajos, — kinek ez évben ünnepelte volt a bank 80-ik születése napját — 31 éves működése után agg korára való tekintettel nem fogadta el, s így a nyomban megejtett újabb választáson helyette Sasztina Jenő választották meg az igazgatóság tagjává.

* **Egy szegényasszony kérése.** Tóth Imréné, pacsirta utcai 15 szám alatt lakó szegényasszony a legnagyobb nyomorban sanyalódik. Szegénysége oly nagy, hogy 10 korona lakbérért sem tudja kifizetni. Ajánljuk a szerencsétlen asszonyt a nemesszívű emberbarátok figyelmébe. A ki segíteni akar rajta, juttassa egyenest hozzá adományát.

* **Purcsa szórakozás.** Juhász István asztaloslegény különös szórakozást talált ki tegnap. A vasuti átjáró hidnál nézegette a jövő-menő vas szörnyetegeket s közbe azzal mulatott, hogy a tologatásnál közreműködő vasuti alkalmazottakat köpdöste. A finom céllövészetnek a rendőr vetett véget, ki leintette és feljelentette az elmés Juhász Istvánt.

* **Buzát loptak meg szalonát.** Virágos János tanyai lakos kamarájába a lakat leverése után betörtek s onnan 280 korona értékű buzát és három oldal szalonát elvittek. A csendőrség keresi a vakmerő betörőket.

* **A más vagyona.** Az illetékes hatóságoknál bejelentett büntettek 80 százaléka más vagyonának jogtalan elsajátítása. Tegnap is két esetet jelentettek be a rendőrségen. — Bertalan Gábor csegei ev. ref. lelkész kamarájából egész télen

keresztül zsákszámba lopkodták ismeretlen tettesek a buzát és árpát. Nem tudtak a tolvajoknak nyomára jönni, míg tegnap egy véletlen következtében sikerült a tetteseket elcsipni Kóti József és Pikó Juliánna, Bertalan két cselédjének személyében. A bűnösök beismerték a lopásokat. Feljelentették őket az illetékes hatóságnál. — A másik eset a következő: Sütő János homokkerti lakos becsipve vonult haza egy barátjának hatóságos támogatása mellett. A barát azonban ugylátszik díját akarta látni fáradságának, és Sütő zsebéből kiemelt vagy 19 koronát. Károsult panaszára a csendőrség megindította a nyomozást, s ki is kutatta a tettest Geréb Márton személyében, kit feljelentettek.

* **A botrányoztató.** Ha mindenütt utálatos kellemetlen a garázda részeg ember, ugy bizonyára a legundokabb az isten házában, hol durvaságaival a legszentebbet, a hitet sérti meg. Természetes, hogy törvényeink az ilyen nemű botrányesinálást fokozott szigorral büntették s a súlyos büntetést érezni fogja most Boda Péter, foglalkozására nézve a talyigás céh kevésbé tiszteltre méltó tagja. A derék férfiú részegen betévedt tegnap délelőtt tizenegy órakor az ev. ref. kisiemplomba, korántsem hogy imádkozzék, hanem hogy botrányt csináljon. Hangos, durva szavakkal zavarta az imádkozó közönséget, mikor pedig az egyházi távozásra szölytötte fel. Végül is rendőrök vezették ki Boda Pétert a templomból s feljelentették a bűnügyi osztálynál.

x **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner féle impremált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

* **Tanulók kerestetnek.** László József könyvnyomdájában (Csapó utca 9. sz. a.) tanulók felvétetnek.

x **A „Polgári takarékos és segélyszövetkezet”** (Piac-utca 83. sz. a.), mely ez idén is 6% osztalékot ad tagjainak, — ez uton értesíti a t. közönséget, hogy a megalkult VII. évtársulatba tagok még mindig mulasztási illeték nélkül léphetnek be. Kölesönöket a f. VII. évtársulatra is folyósít.

x **A korona takarékos és hitelszövetkezet.** 1903-ik évi január hó 1-én megnyitotta a 3-ik évtársulatát. Ezen évtársulatra a beiratkozások a szövetkezet Piac-u. 6 szám alatti helyiségben teljesíthetők. Minden törzsbetét után hetenként 1 korona fizetendő. Az intézet előnyei: törzsbetétei 6 százalékos jövedelmeknek, kötelező heti betétekkel előmozdítja a takarékoskosságot, továbbá minden törzsbetét után 200—260 korona kölcsön kapható. Miután a szövetkezet a kölcsönök külön visszafizetését nem kívánja hanem az a heti betétekkel törlesztődik, így a szövetkezet kölcsönei a könnyű visszafizetési módokat által különösen előnyösek kereskedőknek, iparosoknak, mezőgazdákknak és hivatalnokknak egyaránt. A kölcsönök kezesség mellett betáblázásra és biztosítékul elfogadható értékekre adatnak.

A kétév társulatba beiratkozott 1529

tag heti 4948 korona befizetéssel. A befizetett tőke 463.621 korona. A belépés ez idő szerint még mulasztási illeték nélkül történhet.

Jegyzetek.

— F i n n - e s t é k . —

A tudományoknak s mindazon dolgoknak, melyek azokkal csak a legtávolabbról is összefüggésben állanak, igen nehéz a népszerűsítése.

A szabad liceumokat, ismeretterjesztő felolvasásokat úgy tekintem én, mint elkeseredett, késhegyig menő harcot a részvételenességgel. A tömegnek felolvasók mind megannyi vértanúk, a kiket, — a nélkül, hogy talán ők tudnának róla, — a guny, a megnemértés nyílzápora borít el.

Önkénytelenül eszembe jutnak most ezek az apostolok, mikor a finn estékre készül az a tevékeny emberekből álló rendezőség, melynek tagjai, nem csak érdekes, de a tudományosság szempontjából is fontos célok, törekvések megvalósítását tűzték maguk elé.

A velünk nyelvrokon finn-nemzetet akarják bemutatni hangversenyyel összekötött műkedvelői előadás keretében, meg akarják ismertetni annak műveltségét, előadó művészetét. Nehéz dolog, — hangzik fel itt is, ott is. Miért?! Sokan nem is tudják a voltaképeni okát, mely nem egyéb, minthogy bizonyos tekintetben ennek a finnestének némi köze van a tudományokhoz is. Már pedig az emberek a szórakozva-tanulásnak nem barátjai.

A művelődés magas fokán álló finn-ek ugyanis a tudományok, a nyelvészet szerint rokonaink. Nem *fajilag*, csak *nyelvileg*.

Valamikor bizonyára együtt kóborogtunk velük Ázsiában, — így mondják a tudósok, — mert valami rokonhangzás van, azokban a szavakban, melyekkel ma is nevezünk bizonyos tárgyakat, melyek az ősi időkben legközelebb voltak hozzánk. A szóképzésben is meg van ez a rokonvonás.

E szerint a tantétel szerint rokonaink még a vogulok és osztjak (talán ezek még közelebb állanak hozzánk a finnek-nél is) a cseremiszek, lappok és mindazon népek, melyeket a finn-ugor-nyelvesaládba szépen osztályoztak a tudósok.

De hát a közönség a nagy tömeg nem igen érdeklődik az iránt, hogy kik voltak a mi kóberló társaink az ősidőkben sőt nagyon hajlandó azt hinni, hogy a tudósok csak a maguk önkényes ízlése szerint osztályozták be az elsorolt népeket egy nyelvcsaládba s vannak, a kik becsületsértésnek veszik, hogy holmi *modern* nevű nép még rokonságban mérészkedik lenni a mi deli fajunkkal.

Hogy mi volt, az lényegtelen előtűk, hogy mi van: ez a fődolog ma naposság. Már pedig ma hogy áll a dolog a mi finn rokonságunkkal? Ime itt van egy finn mondat, úgy leírva, mint kiejtik:

Müta massa külessze.

Ez magyarul ezt értelmezi:

Egy bizonyos faluban.

Ez pedig csak nem hasonlít egymáshoz még annyira sem, mint én, hasonlíthatok szegény megboldogult *Adám* apánkhoz.

De hát én meg a tömeg nem értünk a nyelv tudományokhoz. A tudósoknak igen könnyű bebizonyítani, hogy

a magyar egy (1) a finn ugyanazt jelentő *ükszi*-vel rokonhangzású szó, még inkább a magyar kéz a finn *keszi*-vel, a magyar szem, a finn *szilme*-vel.

Én azonban hiszek a tudósoknak, sőt érdekel is talán a mivel bizonyítanak de a közönség egy része ha elhiszi is, nem kíváncsi a bizonyítgatásra.

Ezért nehéz a tudomány népszerűsítése s ezért vannak kétségek a finn-esték mindazonáltal bizonyára fényes sikere felől.

Nekem azonban nem csak a nyelvészekhez van bizodalom, de a debreceni áldott jó, művelt, finom ízlésű közönséghez is. Epen ezért, jóllehet sokan kételkednek, — meg vagyok győződve, hogy a mi finn-estéink kitűnően fognak sikerülni.

Es kell is hogy fényesen sikerüljenek!

Szatyí.

EGYHÁZ és ISKOLA.

Hitközségi választás. A debreceni aut. orth. izr. hitközség március hó 1-én ejtette meg előjáróságának megválasztását. Megválasztották Stark Ignác elnöknek, Klein Ignácot alelnöknek, közfelkiáltással; Gyémánt Salamont pénztárosnak, Schwarc Fülöpöt ellenőrnek, Jungreis Jakab és Veinberger Bernátot egyházigazdognokoknak, Kolm Sámuel, Stárk Mártont, Gelberger Dávidot, Péterfi Benőt és Friedmann Ábrahámot tanácsnokoknak.

Egyházi gazdasági ülés. Az ev. ref. egyház gazdasági bizottsága március 4 én szerdán délután 3 órakor gyűlést tart az egyházépület tanácstermében. Tárgy: folyó ügyek.

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Márc. 3. kedden *Bacsányi* színmű. **B.**
Márc. 4. szerdán *R. Réthy Laura* vendégfelléptével *A koldusdiák*, daljáték. **C.**
Márc. 5. csütörtökön *Bob herceg* daljáték. Először **A.**
Márc. 6. pénteken *Bob herceg* daljáték. **B.**
Márc. 7. szombaton *Bob herceg* daljáték. **C.**
Márc. 8. vasárnap délután *A bányamester* daljáték, este *Machbet* szomorujáték.

— (Hegyi Aranka Debrecenben.) Vasárnap este nevezetes vendége lesz a debreceni színháznak: a magyar daljáték egyik legnagyobb művésznője Hegyi Aranka: a ki a *Lili* című örökszép énekes vígjátékban lép föl. Hegyi Aranka Lilije oly remek alakítás, melyről minden magasztalás fölösleges szópazarlás. A közönség bizonyára szíves örömmel fogadja vendégjáték híret. Hegyi Aranka felléptére az utalványjegyek nem lesznek érvényesek.

— (A koldusdiák) oly sikerrel került színre múlt pénteken, hogy a pompás és méltán kedvelt daljátékot szerdán megismétlik. Laurát ezuttal is a színház állandó vendégművésznője R. Réthy Laura éneкли. Ollendorf ezredes szerepében pedig Szilágyi Dezső vendég szerepel.

— (Iványi Antal.) A debreceni színház kiváló új művész-tárgya Iványi Antal már megérkezett és ma részt vesz az első próbán. Iványi a jövő héten lép fel először.

— (Előjegyzések a finn estékre.) A március hó 20-án és 21-én a városi színházban műkedvelők közreműködése mellett tartandó *finn-estékre* páholy és támlásszék jegyek előjegyezhetők a városház I. emelet 7. szám alatt Oláh Károly tanácsnok hivatalos szobájában.

E G Y L E T.

A debreceni dalegylet közgyűlése. Március 8 án vasárnap délután 3 órakor a városháza nagytanácstermében tartja a debreceni dalegylet XL-ik évi rendes közgyűlését. A közgyűlés tárgyai: Évi jelentés. Számvizsgálók jelentése. Költségelőirányzat 1903-ra. Indítványok. Tisztújítás.

T Á V I R A T O K.

A király Budapesten.

Budapest, március 2. (Saját tudósítónk távirata.) Ő felsége a király ma este fél 8 órakor kíséretével Bécsből Budapestre érkezett.

A pápa jubileuma.

Róma, márc. 2. (Saját tudósítónk távirata.) A pápa jubileuma alkalmából Szécsen gróf osztrák-magyar nagykövet tegnap este nagy estélyt adott. A Palozzedi Venezia termei fényesen ki voltak díszítve és világítva. A fényes estélyen megjelentek az összes biborosok, továbbá Francia, Spanyolország és Portugália nagykövetei, Oroszország és más államok követei, a nagykövetségek és követéségek személyzetével, a máltai lovagrend nagymesterei, sok püspök és vatikáni méltóság, Massimo, Colonna és Ruspoli hercegek, Perosi zeneszerző és sok előkelő hölgy. Az estély éjfélig tartott. A grófi pár nagyon szeretetreméltóan fogadta a vendégeket.

A csikszentmártoni választás.

Csik-Szent-Márton, márc. 2. (Saját tudósítónk távirata.) Csikszentmártonban ma volt a választás. Győrffy Gyulát 338 szavazat többséggel Baránszky néppártival szemben megválasztották.

Óriási pusztító vihar.

London, márc. 2. Itt ma óriási vihar volt. A pusztító elem több száz háznak ledöntötte a tetőjét s a lehulló tégladarabok 33 embert megöltek, számosan pedig életveszélyesen megsebesültek.

200.000 koronás sikkasztás.

Lőcse, márc. 2. (Saját tudósítónk távirata.) Gróf Dessewffy jószágigazgatója Keresztélyi István 200.000 koronát sikkasztott az uradalom pénzéből s ezzel megszökött és pedig valószínűleg Amer-

Büntetés a Kossuth-nóta miatt.

Arad, március 2. (Saját tudósítónk távirata.) Több lapnak az a híre, hogy itt több huszártisztet megbüntettek a Kossuth-nóta miatt, nem felel meg a valóságnak. A tisztek egyáltalán nem muzsikáltatták a Kossuth-nótát és egészen más természetű vétségért kaptak jelentéktelen büntetést.

A készfzetések.

Budapest, márc. 2. (Saját tudósítónk távirata.) Lukács László pénzügyminiszter ma Bécsbe utazott, hogy az osztrák kormányal a készfzetések felvételéről szóló törvényjavaslat tárgyában megállapodást hozzon létre.

Gabona tőzsde.

Budapest, márc. 2. (Saját tudósítónk távirata.) Buzakinálát mérsékelt, vételkedv javult. Kedvező irányzat mellett 24,000 méter mázsa került forgalomba tartott, közben 2 és fél fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanevek változatlanok. Idő: szép.

Buza áprilisra	7.72—73.
„ májusra	7.58—60.
„ októberre	7.60—61.
Rozs áprilisra	7.58—60.
„ októberre	00—00.
Zab áprilisra	6.09—10.
„ októberre	00—00.
Tengeri májusra	6.21—22.
„ júliusra	6.28—30.
Repce augusztusra	11.75—85..

MULATSÁG.

A debreceni könyvnyomdászok szakszervelete jól sikerült társas-estét rendezett március 1-én a Bika szálló kis éttermében. A terem már fél 8 órára teljesen megtelt és kezdetét vette a magyaros vacsora, amely dícséretére vált Németh András kitűnő konyhájának. Vacsora alatt természetesen felköszöntőkben sem volt hiány, melyek közt leghatásosabb volt a Péntek István verses felköszöntője, melylyel — kis füzet alakban — minden jelenlevőt meglepett a figyelmes rendezőség. Tíz órakor táncra perdült a fiatalság és fáradhatatlanul táncolt egész a reggeli órákig. A jelenvolt hölgyek közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk:

Gyökeres Ferencné, Takács Sándorné, Péntek Lajosné, Várakozó Gyuláné, Erdélyi Istvánné, Keszler Vilmosné, Fábian Istvánné, Boros Józsefné, Karabélyos Zoltánné, Péntek Istvánné, G. Szabó Kálmánné, Dózsa Györgyné, Waltermann Henrikné, Margulesz Ferencné, Sinay Gyuláné, Nagy Józsefné, Szabó Ida, Bódes Mariska, Kálmán Róza.

Regénycsarnok.**EGY LOVAGIAS ÜGY.**

Irtá: *Matonyay Dezső.*

Már akkor csak csöndesen sirdogált az öreg asszony; a levelet betette egy varróasztalka fiókjába; egypárszor fölkerestem azután is, soha egy szóval sem említette Pistát.

Lassanként mi is elfeledtük, véle Gaálné is, az anyját is. Ha jól emlékszem éppen egy novemberi napon jutott eszembe, hogy fölzaladok hozzá, kezét

csókolni. Ismeretlen asszony nyitott ajtót. Gaálné már nem lakott ott, nem is tudta az illető, kiesoda az a Gaálné? Talán elhurcolkodott!... El az. A házmester mondta, hogy már a tavaszkor meghalt. Csöndesen, észrevétlenül, a hogy az egyedül maradt öreg asszonyok szoktak...

És az a kék zubbonyos munkás, ki az imént ment be előlem a gépházba? ... Hogy az lenne Széchy Pista? ... Abszurdum!

Indultam.

Magyaráztam magamnak, hogy lehetetlen. — Egyszerű hasonlatosság az egész, a milyen számtalanszor akad az életben. Mindegy, valami úgy húzott vissza.

Ismét megálltam.

De hát tényleg, hová tűnt Széchy Pista olyan nyomtalanul? ... Miért? Ha nem ő az, miért ment be előlem, mikor éppen meg akartam szállítani? ... Kiáltásomra, melyet hallania kellett, miért nem fordult vissza? ... Egy teljesen idegen ember visszafordult volna ... Bizonyos! ... Mentül tovább magyarázom, annál erősebb a hitem, hogy ő az! Teljesen az a tekintet, az a főtartás, a lépése is. Soha egy született munkás úgy nem tud lépni!

Ó, bizonyosan ő! És megismert, de nem akarja, hogy én is ráismerjek.

A mi tíz éven keresztül, akaratlanul is meg-megvillant néha agyamban, az most, egy pillanat alatt olyan logikus és világos bizonyossággá tömörült előttem, hogy inkább azon esudálkoztam: milyen egyszerű az, a mit mi rejtélyesnek találtunk!

Osszevetve az előzményeket s a mit eltűnése után tapasztaltunk: egyedülléte, a lakása és most ez a munkás... Nincs kétség: annak a szerencsétlen Gaálnak igaza kellett legyen!

Éreztem, mint fut fejembe a vér, alig tudtam tartóztatni magam, hogy ne kiáltak esalt! esalt! igen, esalt! Hamisan kártyázott, óvatosan, kicsiben! Hisz miből élt volna egyébként?!...

Lázasan füztem tovább okoskodásaimat.

Hogy arcul ütötte Gaált? Hogy megölte?...

Mit tehetett egyebet?! Egy pillanatig se volt szabad haboznia. Egyetlen magyarázó szó s utat nyitott volna a találgatásoknak. Így mindenki asszonyt keresett a háttérben, ... A párbaj után pedig? ... Miből élt volna közöttünk

otthon, azután? ... A gavallérság nem kenyérkereset s mihelyt gyanu fér hozzá, az első gyanu... Ő pedig, éppen ő, ki oly könnyörtelen rendben, a minden pillanatban leszámolásra vagy menekülésre kész szerencsefi rendjében hagyta az otthonát, számot kellett vessen azzal is, hogy akadhat, a ki sajnálni találja Gaált, hisz magam is sirattam előtte. Hogy kiszivárog a kártyaszobában történekből valami, gyanu kél s boszut áll rajta áldozata... De főként, miből, hogyan élt volna azután?

És hallom Gaál hörgését: „Nincs rá tanum, ugy-e?”

Igy, szentül, így kell legyen!

Először csak elutazott, míg esőnd lesz. Bécsben számot vetett a helyzettel. Legette talán a lelkiismerete is. Talán öngyilkos akart lenni? ... Az a levél, melyet Gaál anyának küldött! Mi lehetett abban? Bocsánatkérés! ... Vallomás! ... „Csaltam, megbűnhődöm...” A ha a kártyázó ember töredelmes őszintesége... Ha ezt megírta, menekülnie kellett az élők közül s talán éppen azért írta, hogy kényszerítse magát a halálra, melyhez, úgy lehet, nem volt elegendő lelki ereje. Hisz akkor még csak az első kötél szakadt... Azután, talán mégis elhagyta az ereje; nem tudott lemondani az életről, haza pedig, már most, semmi mód nem jöhetett. Gaálné megkapta a levelet. Széchy kiadta magát teljesen...

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma kedden, március 3-án (B bérlet),

Bacsányi

Színmű 3 felvonásban, 4 képben. Irtá: Fényes Samu.

Holnap szerdán, március hó 4-én (C bérlet)

R. Réthy Laura és Szilágyi Dezső vendégfelleptével:

Koldusdiák.

Nagy daljáték 3 felvonásban.

A legjobb arc-
szépitőszert a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan.

Epe-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Főraktár: **Dr. Rothschnak V. Emil, Mihalovits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak drogueriájában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerészertárban, **Aradon, szabadságtér,** valamint minden más gyógyszerészertárban.

Egy tegely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tegely ára
70 fillér

Serail-puder. Kiváló finom arcpor háromszinben, fehér, rózsás és crème 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Előnyös birtok vétel!

A városhoz negyedórnyira fekvő, — lakóházzal, dohányengedéllyel, dohánypajttal és a szükséges gazdasági épülettel felszerelt 100 katasztrális hold birtok előnyös fizetési feltételekkel — eladó. Felvilágosítást nyújt Fejér Ferenc ügyvéd irodája, a városi bérházban.

Üzlet áthelyezés miatt

összes raktáron lévő föld-, valamint

olajba lörött kész festékek, parkett vikszok, szoba padló-lakkok

egyszintén mindennemű o o o o o o o o o o lakk különlegességek

bámulatos olcsón

árusítatnak

Fazekas Kálmánnál

Debrecen, Hatvan-utca 4. sz.

428. tkv.
1903.

Arverési hirdetményi kivonat.

A debreceni kir. tszk mint tkvi-hatóság közhírré teszi, hogy Luczi Mihályné végrehajthatónak Kovács Mihály és tsai ellen folytatott végrehajtási ügyében a debreceni kir. tszék. a debreceni kir. járásbíróság területén levő a debreceni 5608 sz. tkvben A +5636c—2|a—1 hrsz. a felvett ingatlanra 1100 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak foganatosítására határidőül az 1903. évi márczius hó 14. napjának d. u. 3. óráját e kir. tszék árverési termébe ki tűzte.

Kikiáltási ár a becsár, azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén a kikiáltási áron alól is elfog adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban letenni, avagy az 1881 LX t. c. 170-§-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tszék mint tkvi hatóságnál és Debreczen sz. kir. város rendőrségénél tekinthetők meg.

A kir. tszék mint tkvi hatóság.
Debreczen 1903. január hó 13-án.

Hegedüs
kir. tszéki bíró.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi védjegy törvényvédelme alatt áll.

Ez a balzsam belsőleg és külsőleg használ. — Ez a balzsam: 1. Felülmulhatatlanul hatékony gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeiben, enyhíti a hurutot és megszünteti a váladékot, elállítja a fájdalmas köhögést és meggyógyítja az ilyen bajokat, még ha idültek is. 2. Kitűnően használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok minden betegségeiben stb. 3. Minden lázt alaposan megszüntet. 4. Meglepő gyorsággal meggyógyítja a gyomorgörcsöt, kólikát és hascsikarást. 5. Gyöngéd székelést okoz és tisztítja a vért meg a veséket, megszünteti a lépkört és a mélabut és megerősíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnően szolgál fogfájásnál, odvas fogaknál, szájpohadásnál és minden fog- és szájbetegségeknek, megszünteti a felbőgést és a száj meg a gyomor rossz szagát. 7. Külső használatban csodás gyógyszert képez minden sebra, lázas kiütések, sipoly, szemölcsök, égett sebek, fagyott tagok, rüh, kősző bőrkiütések ellen, megszünteti a fejfájás, zugást, szaggatást, köszvény, fülfájást stb. Vigyázni kell mindig a zöld apáca-védjegyre, mely fent látható! Legbiztosabb védelem a hamisítások ellen, ha közvetlenül hozatjuk a gyárból, eredeti karton-dobozokban; bérmentve bármely postaiállomásra Ausztria-Magyarországon 13 kis-, vagy 6 kettős üveg 4 korona. Bosznia-Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Küldés csak az összeg előre való utalványozása mellett.

Thierry A. gyógyszerész balzsama és centifolia kenőcse.

Ez a gyógyerejében felülmulhatatlan két szer soha sem romlik meg, hanem ellenkezőleg mentől öregebbek, annál értékesebbé és hatékonyabbá válnak, sem fagy, sem meleg meg nem árt nekik, minél fogva minden évszakban használhatók. Csaknem mindig meghozzák a segílyt és sikert, legalább az orvos megérkezéig; természetesen sohasem szabad hamisítványokhoz vagy más hatástalan, ugynevezett pótszerekhez nyulni, melyekért csak hiába dobjuk ki a pénzt, hanem forduljunk mindenkor csak ezen két rég kipróbált, kitűnő, olcsó, megbízható, amellé teljesen ártalmatlan, világhírű szerhez, melyet minden eshetőségre készen, minden családban készletben kell tartani. Ahol nem lehet valódi minőségben, a valódiság minden ismervével megkapni, ott rendeljék meg közvetlenül ily czim alatt:

Thierry (Adolf) Órangyal-gyógyszertára Pregrada Rohitsch Sauerbrunn mellett.
Központi raktár Budapesten, Török József gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél.

Üzlet nagyobbítás és cégváltozás.

MAJTÉNYI és ZENGEVALD rőfös és rövidáru kereskedése
Debreczen, Piacz-u. 14. (Bika szállodával szemben.)

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy az eddig nevem alatt fennálló cégembe Heidenhofer Majtényi Pál ur belépett s üzletünket a mai naptól

Majtényi és Zengevald

törvényszékileg bejegyzett cég alatt tetemesen megnagyobbítva tovább vezetjük. A midőn megköszönvén a n. é. közönség becses pártfogását, kérem, hogy azt társas cégünk részére is szíveskedjék fentartani.

Egyben igérjük, hogy minden igyekezetünk oda fog irányulni, hogy t. vevőink bizalmát a legjobb áruink szolid kiszolgálásával mielőbb kiérdemeljük és azt maradandóan biztosítsuk.

Teljes tisztelettel

Zengevald Géza,

a Majtényi és Zengevald cég beittagja.